Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: HE226/2021 vp

VR-Yhtymän kommentit hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

VR-Yhtymä Oy (jäljempänä ”VR”) kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa kannanottona seuraavaa:

Hallituksen esityksessä eduskunnalle esitetään tartuntatautilakiin ja liikenteen palveluista annettuun lakiin väliaikaisesti tehtyjen muutosten voimassaolon pidentämistä 30.6.2022 saakka.

VR haluaa alle tarkemmin kirjattujen pykäläkohtaisten huomioiden osalta korostaa erityisesti seuraavia seikkoja:
- joukkoliikenteen matkustajamäärärajoitusten tulisi aidosti olla viimesijaisesti käyttöön otettava keino,
- raideliikennettä olisi kohdeltava tasapuolisesti suhteessa muihin liikennemuotoihin kansainvälisessä liikenteessä ja lisätä raideliikenne 58 a § 3 momentin poikkeuksen piiriin ja
- joukkoliikenteen muutosten osalta henkilöliikenteen kuljetuspalveluiden 5 päivän ilmoitusajan voimassaoloa tulee esitetyllä tavalla pidentää.

Tartuntautilaki
16 a § COVID-19-tautia koskeva todistus Suomeen saavuttaessa

Suomen ja Venäjän välisen junaliikenteen osalta VR nostaa esiin, että junaliikenteessä lain tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta 16 a §:n mukaisten todistusten tarkastukset tulisi suorittaa edelleen junassa matkan aikana, eivätkä ne saa aiheuttaa viiveitä aikataulunmukaiselle liikennöinnille. Tämä edellyttää myös asianmukaista tarkastushenkilöstön resursointia. Tällä hetkellä tarkastustoimintaa hoitaa Rajavartiolaitos virka-apuna terveysviranomaisille.

Kirjaus 89 §:ssä Tullista toimivaltaisena viranomaisena mahdollistaa Tullin antaman virka-avun Rajavartiolaitokselle todistusten tarkastamiseksi esimerkiksi tilanteessa, jossa junan täyttöaste on korkea ja yksittäiset todistukset vaatisivat mahdollisesti jatkotoimia. Lisäksi VR on liikennöitsijänä valmis toimimaan THL:n suositusten mukaan ja edellyttämään sekä tarkistamaan muiden liikennöitsijöiden tapaan todistukset etukäteen Pietarin päässä Allegro-junan osalta.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri on syksyllä 2020 aloittanut Finentry-palvelun kehittämisen. Finentry on digitaalinen palvelukokonaisuus, joka mahdollistaa matkustajien informoinnin, matkustajan tietojen keräämisen,

VR-Yhtymä Oy
Postiosoite
PL 488, 00101 Helsinki
Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki
P. 029 4343
etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vr.fi
Y-tunnus 1003521-5

testiajanvarauksen tekemisen sekä testin toteutumisen seurannan. VR huolehtii omalta osaltaan siitä, että Finentry-palvelun ohjeistusta tullaan käyttämään Venäjän liikenteen junissa ja ohjeistamaan matkustajia vahvasti sen käyttöön. VR toteaa lisäksi, että selkeä ja kaikille liikennemuodoille yhtenäinen toimintamalli sekä riittävä tiedotus maahantuloon liittyvistä säädöksistä edesauttavat matkustuksen käynnistymistä. Myös Finentryn kautta varattavien testiaikojen riittävyys tulee varmistaa 30.6.2022 asti.

16 c § Poikkeus velvollisuudesta esittää todistus ja osallistua testiin

Hallituksen esityksen 16 c §:ssä todetaan, että edellä 16 a §:n 1 momentissa tarkoitettua todistusta tai 16 b §:ssä tarkoitettua covid-19-testiä ei edellytetä kuljetus- ja logistiikka-alalla toimivilta matkustaja- ja tavaraliikenteen kuljettajilta, alusten, ilma-alusten tai junien miehistöiltä heidän työtehtävissään eikä vaihtomiehistöiltä heidän siirtyessä työtehtäviin tai työtehtävistä. VR pitää edellä mainittua poikkeusta edelleen erittäin tarpeellisena Suomen ja Venäjän välisen junaliikenteen (matkustaja- ja tavaraliikenne) sekä maanteitse tapahtuvan tavaraliikenteen osalta.

58 a § Ravitsemusliikkeiden toiminnan väliaikainen rajoittaminen tartuntataudin leviämisen estämiseksi

Tartuntatautilain 58 a §:ssä säädetään ravitsemusliikkeiden toiminnan väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Pykälässä todetaan, että mitä 3 momentissa säädetään aukioloaikojen rajoituksista ei koske Suomen ja ulkomaiden välillä tai ulkomailla kulkevassa *vesi- tai ilma-aluksessa* eikä polttonesteiden jakeluaseman yhteydessä toimivia ravitsemisliikkeitä. VR haluaa tässä yhteydessä korostaa liikennemuotojen välistä tasapuolista kohtelua ja esittää, että 3 momentin sanamuotoon lisätään myös *raideliikenne* kulkumuotona.

Vainikkalan raja-asema on avautunut henkilöliikenteelle ja Suomen ja Venäjän välistä matkustajajunaliikennettä ollaan käynnistämässä uudelleen. Tämän hetken tavoitteena on liikenteen aloittaminen v. 2021 aikana. Koska junissa on myös ravintolavaunut, tulee edellä mainittu aukiolojen rajoituksia koskeva poikkeus laajentaa koskemaan myös rautatieliikennettä, jolloin kansainvälisessä liikenteessä toimivia liikennemuotoja kohdellaan tasavertaisesti. Samalla taataan matkustajille riittävä palvelutaso ja välttämätön ateriointi kansainvälisessä junaliikenteessä.

58 c § Toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Tartuntatautilain 58 c §:ssä säädetään asemien, terminaalien ja muiden vastaavien tilojen hallinnasta vastaavien toimijoiden yhdessä liikennepalvelujen tarjoajan kanssa Covid-19 -taudin leviämisen estämiseksi tehtävistä järjestelyistä sisätiloissa ja rajatuissa ulkotiloissa, joissa matkustajat nousevat tai poistuvat liikennevälineestä.

VR haluaa tässä yhteydessä kiinnittää huomiota matkustajaliikenne-asemien omistukseen, joka on nykyään hajautunut useiden toimijoiden kesken, mikä tulee huomioida määriteltäessä vastuutaho edellä kuvattujen järjestelyjen toteuttamisesta.

58 e § Henkilöliikennettä koskevat toimenpiteet COVID-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Hygieniatason ylläpitäminen

Tartuntatautilain 58 e §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan kuljetuspalvelun tarjoajan olisi huolehdittava liikennevälineen matkustajien käyttöön tarkoitettujen tilojen ja pintojen puhdistamisesta säännöllisesti riittävän hygieniatason saavuttamiseksi ja säilyttämiseksi sekä matkustajille tarvittavista mahdollisuuksista hygieniatason ylläpitämiseksi liikennevälineessä.

VR on kiinnittänyt omassa toiminnassaan erityistä huomiota matkustushygieniaan ja turvaetäisyyksiin. Noudatamme THL:n antamia suosituksia. Siivoamme junia, linja-autojamme ja tilojamme tehostetusti desinfioivilla puhdistusaineilla ja desinfiointilaitteella. Lisäksi olemme ottaneet käyttöön lukuisia muita toimenpiteitä korkean hygieniatason takaamiseksi. VR:llä on käytössä useita eri toimenpiteitä väljyyden maksimoimiseksi junissa.

Kansainvälisessä liikenteessä Allegro-junissa VR:llä on lisäksi käytössä hajapaikka-algoritmi ja tehokas UV-valoin varustettu ilmastointijärjestelmä. Junahenkilökunta käyttää kasvomaskeja. Myös matkustajille on vahva suositus käyttää maskeja ja niitä on myös mahdollista ostaa junasta. Myös Tolstoi-juna varmistetaan terveysturvalliseksi venäläisen junaoperaattori RZD:n toimesta, ja tiiviissä yhteistyössä VR:n kanssa. Mikäli junahenkilökunta tunnistaa junassa oireilevan matkustajan, hänet pyritään eristämään muista matkustajista ja jatkotoimet arvioidaan tapauskohtaisesti viranomaisten linjauksen ja VR:n koronaohjeistuksen mukaisesti.

58 f § Matkustajamäärän väliaikainen rajoittaminen covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi matkustajamäärien väliaikaista rajoittamista koskevia kriteerejä siten, että niistä poistetaan covid-19-taudin ilmaantuvuus ja tarkennetaan tartuntaryppäiden kriteerejä. VR pitää esitettyä muutosta ilmaantuvuusluvun poistamisesta asianmukaisena.

Liikenne- ja viestintävirasto saa enintään kuukaudeksi kerrallaan rajoittaa matkustajamäärää enintään puolella siitä suurimmasta sallitusta määrästä, joka on sallittua ottaa liikennevälineeseen. Liikenne- ja viestintäviraston on päätöstä tehdessään huomioitava tartuntojen ilmaantuvuus alueilla, joilla liikennöinti pääosin tapahtuu, mahdollisuudet

VR-Yhtymä Oy

Postiosoite
PL 488, 00101 Helsinki

Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki

P. 029 4343

etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vr.fi

Y-tunnus 1003521-5

välttää matkustajien välisiä lähikontakteja sekä liikennöitsijöiden toteuttamat toimenpiteet matkustajien välisten lähikontaktien rajoittamiseksi.

VR:n kattava ja jatkuvasti päivittyvä yli sadan toimenpiteen ohjelma koronan ehkäisemiseksi ja turvallisen junamatkustuksen takaamiseksi on osoittautunut käytännössä toimivaksi. Viimeisimpänä VR:n toimenpideohjelmaan on lisätty koronapassin käyttöönotto kaikissa kaukojunien ravintolavaunuissa 28.11. alkaen. Junaliikenteen avoin luonne, esimerkiksi lentoliikenteestä poiketen, tekee sairaanhoitopiirien alueellisten matkustajamäärärajoitusten soveltamisen käytännön tasolla äärimmäisen vaikeaksi.

Junien matkustajamäärien rajoittaminen ei ole järjestelmäteknisesti mahdollista vain jonkin sairaanhoitopiirin alueelle, vaan rajoite joudutaan teknisesti asettamaan valtakunnallisesti koko myyntijärjestelmään. Tämän vuoksi on tärkeä huomioida, alueellisen rajoittamisen todelliset taloudelliset vaikutukset ovat selkeästi ko. rajoitusaluetta suuremmat.

VR pitää tarkoituksenmukaisena, että esityksessä on otettu huomioon liikennöitsijöiden toteuttamat toimenpiteet matkustajien välisten kontaktien rajoittamiseksi ja ennakkotodistusten tarkastamiseksi kansainvälisessä liikenteessä ja määritelty matkustajamäärien rajoittaminen nimenomaisesti viimesijaiseksi keinoksi. VR toivoo, että lainkohdan soveltamisessa huomioidaan myös käytännön tasolla edellä mainittu viimesijaisuusperiaate ja soveltamisen sosiaaliset vaikutukset.

Matkustajamäärien rajoittamisella voi olla merkitystä huoltovarmuuden ja yhteiskunnan kriittisten alojen toiminnan kannalta ja sillä olisi vaikutusta myös sosiaalisesti heikommassa asemassa olevien kansalaisten matkustamiseen, joiden liikkuminen nojaa julkisiin liikennevälineisiin. Näkemyksemme mukaan terveysturvallisuustoimenpiteet tulee valita niiden vaikuttavuuden perusteella ja oikeasuhtaisesti. Tutkimusten perusteella joukkoliikenteen on todettu olevan turvallista operaattoreilla jo käytössä olevien laajojen hygieniaan ja turvaetäisyyksiin liittyvien turvallisuustoimenpiteiden ansiosta.

Liikenteen palveluista annettu laki
179 a § Aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittaminen covid-19-epidemian aikana

Liikennepalvelulakiin tehtävällä väliaikaisella muutoksella jatkettaisiin poikkeusta joukkoliikenteen muutosten ilmoittamista koskevasta ilmoitusajasta 30.6.2022 saakka. Muutoksella mahdollistettaisiin joukkoliikenteen joustavampi järjestäminen covid-19-epidemian aikana. Muutosta on pidetty tarpeellisena myös siksi, että matkustajien palaaminen joukkoliikenteeseen voi olla hidasta ja toiminnan palautuminen viedä aikaa, vaikka epidemiatilanne helpottuisi.

Muutos koskee pykälää 179 a, jossa säädettäisiin henkilöliikenteen kuljetuspalveluita tarjoavien ilmoitusajan lyhentämisestä 5 päivään.

VR-Yhtymä Oy
Postiosoite
PL 488, 00101 Helsinki
Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki
P. 029 4343
etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vr.fi
Y-tunnus 1003521-5

Ehdotuksen mukaan henkilöliikenteen kuljetuspalveluita tarjoavien olisi tehtävä ilmoitus säännöllisesti tarjottavan palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista viimeistään viisi päivää ennen suunnitelman toteuttamista.

VR kannattaa 179 a §:ää koskevan muutoksen pidentämistä kesäkuun loppuun 2022 saakka. Kyseisellä muutoksella parannetaan matkustajaliikennesektorin toimintaedellytyksiä koronaepidemian sekä toiminnan palautumisen aikana.

VR-Yhtymä Oy

Jonna Juslin
johtaja, yhteiskuntasuhteet ja kansainväliset asiat

VR-Yhtymä Oy

Postiosoite
PL 488, 00101 Helsinki

Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki

P. 029 4343

etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vr.fi

Y-tunnus 1003521-5